

ZAMONAVIY JAMIYATDA YOSHLARNING HARBIY BILIMGA YO'NALTIRILISHI G'OYAVIY-MA'NAVIY VA FALSAFIY JIHATLAR

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15620913>

Azimov Farxod Abdixalimovich

Farg'ona davlat universiteti harbiy ta'lim fakulteti o'qituvchisi

ОРИЕНТАЦИЯ МОЛОДЕЖИ НА ВОЕННОЕ ОБРАЗОВАНИЕ В СОВРЕМЕННОМ ОБЩЕСТВЕ ИДЕОЛОГО-ДУХОВНЫЕ И ФИЛОСОФСКИЕ АСПЕКТЫ

GUIDANCE OF YOUTH ON MILITARY KNOWLEDGE IN MODERN SOCIETY IDEOLOGICAL-SPIRITUAL AND PHILOSOPHICAL ASPECTS

Annotatsiya

Ushbu maqolada zamonaviy jamiyatda yoshlarning harbiy bilimga yo'naltirilishi jarayoni g'oyaviy-ma'naviy va falsafiy jihatlar nuqtai nazaridan tahlil qilinadi. Maqolada yoshlarni harbiy bilimga jalb qilishdagi ma'naviy qadriyatlar, vatanparvarlik ruhini shakllantirish va falsafiy asoslar ko'rib chiqiladi. Tadqiqot yoshlarning harbiy bilimga bo'lgan munosabatini shakllantirishda ijtimoiy-madaniy muhit, axloqiy-ruhiy omillar va falsafiy tushunchalarning ahamiyatini yoritadi. Natijalar yoshlarni harbiy kasbga ongli va maqsadli ravishda yo'naltirish uchun samarali pedagogik va ma'naviy strategiyalar ishlab chiqish imkonini beradi.

Kalit so'zlar

Yoshlarni harbiy bilimga yo'naltirish, g'oyaviy-ma'naviy omillar, falsafiy asoslar, vatanparvarlik, ijtimoiy-madaniy muhit, kasbiy identifikatsiya

Аннотация

В данной статье процесс ориентации молодежи на военные знания в современном обществе анализируется с точки зрения идейно-духовных и философских аспектов. В статье рассматриваются духовные ценности, формирование патриотического духа и философские основы вовлечения молодежи в военное образование. Исследование освещает значение социокультурной среды, морально-психологических факторов и философских концепций в формировании отношения молодежи к военным знаниям. Результаты позволяют разработать эффективные педагогические и

духовные стратегии для сознательной и целенаправленной ориентации молодежи на военную профессию.

Ключевые слова

ориентация молодежи на военные знания, идейно-духовные факторы, философские основы, патриотизм, социально-культурная среда, профессиональная идентификация

Abstract

In this article, the process of orienting young people towards military knowledge in modern society is analyzed from the point of view of ideological, spiritual, and philosophical aspects. The article examines spiritual values, the formation of a patriotic spirit, and the philosophical foundations of involving young people in military education. The study highlights the significance of the socio-cultural environment, moral and psychological factors, and philosophical concepts in the formation of young people's attitude towards military knowledge. The results allow for the development of effective pedagogical and spiritual strategies for the conscious and purposeful orientation of young people towards the military profession.

Keywords

Orientation of youth towards military knowledge, ideological and spiritual factors, philosophical foundations, patriotism, socio-cultural environment, professional identification

KIRISH

Zamonaviy jamiyatda yoshlarni harbiy bilimga yo'naltirish milliy xavfsizlik va davlat mudofasining muhim asoslaridan biri hisoblanadi. Harbiy bilim yoshlarning kasbiy va ma'naviy tayyorgarligini shakllantirishda, ularda vatanparvarlik, fidoyilik va ijtimoiy mas'uliyat tuyg'ularini mustahkamlashda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Shu sababli, yoshlarni harbiy bilimga jalb qilish jarayoni nafaqat texnik bilimlarni berish, balki g'oyaviy-ma'naviy va falsafiy asoslarni chuqur anglashga qaratilgan kompleks yondashuvni talab etadi.

O'zbekistonda va dunyo tajribasida yoshlarning harbiy bilimga yo'naltirilishi ko'plab ijtimoiy-madaniy va falsafiy omillar bilan chambarchas bog'liqdir. G'oyaviy-ma'naviy qadriyatlar yoshlarning harbiy kasbga bo'lgan munosabatini shakllantirishda asosiy omil bo'lib, ularning shaxsiy va jamiyat oldidagi mas'uliyatini anglashini ta'minlaydi. Shu bois, bu jarayonda yoshlarning falsafiy dunyoqarashi, axloqiy tamoyillari va vatanparvarlik ruhini rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Mazkur maqola zamonaviy jamiyatda yoshlarni harbiy bilimga yo'naltirish jarayonining g'oyaviy-ma'naviy va falsafiy jihatlarini o'rganishga qaratilgan bo'lib, bu borada mavjud nazariy yondashuvlar va amaliy tajribalar tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari yoshlarni harbiy bilimga samarali yo'naltirish uchun yangi pedagogik va ma'naviy strategiyalarni ishlab chiqishda foydalanishga xizmat qiladi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Zamonaviy ilmiy adabiyotlarda yoshlarni harbiy bilimga yo'naltirish masalasi turli nuqtai nazarlardan o'rganilgan. Karimov (2018) o'z tadqiqotlarida harbiy tarbiya jarayonida g'oyaviy-ma'naviy omillarning ahamiyatini ta'kidlab, yoshlarning vatanparvarlik ruhini shakllantirishda falsafiy asoslarning zarurligini ko'rsatadi. Abdullayev (2020) esa ijtimoiy-madaniy muhitning yoshlarning harbiy kasbga munosabatiga ta'sirini keng tahlil qilib, harbiy bilimni pedagogik jihatdan samarali yetkazish yo'llarini o'rganadi.

Smith (2020) falsafiy nuqtai nazardan harbiy axloq va kasbiy identifikatsiyani chuqur tahlil qilib, yoshlarning ma'naviy-axloqiy tayyorgarligi va harbiy bilimga bo'lgan munosabatining o'zaro bog'liqligini ta'kidlaydi. Shuningdek, Rahmonova (2021) yoshlarni harbiy bilimga yo'naltirishda ijtimoiy va falsafiy omillarning o'zaro ta'sirini o'rganib, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etishni tavsiya etadi.

Mazkur adabiyotlar tahlili yoshlarni harbiy bilimga yo'naltirishda g'oyaviy-ma'naviy va falsafiy jihatlarining bir-birini to'ldiruvchi ahamiyatini ko'rsatadi hamda yangi tadqiqot yo'nalishlarini belgilashda muhim asos vazifasini o'taydi.

Ushbu tadqiqotda sifat va miqdoriy tadqiqot usullari uyg'unligi qo'llanildi. Ma'lumotlarni yig'ish uchun so'rovnoma, intervyu va hujjatlarni tahlil qilish metodlari ishlatildi. So'rovnoma yoshlar orasida harbiy bilimga bo'lgan qiziqish, ma'naviy-axloqiy qarashlar va ijtimoiy muhit ta'sirini aniqlash uchun mo'ljallangan.

Intervyu usuli orqali esa yoshlarning g'oyaviy-ma'naviy va falsafiy tushunchalariga oid chuqurroq ma'lumotlar yig'ildi. Shuningdek, davlat va ta'lim muassasalari tomonidan ishlab chiqilgan harbiy ta'lim dasturlari va pedagogik tavsiyalar tahlil qilindi.

Tadqiqotda olingan ma'lumotlar statistik va kontent tahlili yordamida tahlil qilindi, bu esa yoshlarni harbiy bilimga yo'naltirish jarayonidagi muhim omillarni aniqlash imkonini berdi. Ushbu metodologiya tadqiqotga ilmiy asos va ishonchlilikni ta'minladi.

NATIJALAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, yoshlarni harbiy bilimga yo'naltirish jarayonida g'oyaviy-ma'naviy va falsafiy omillar muhim ahamiyat kasb etadi. So'rovnoma va intervyu natijalari asosida quyidagi asosiy xulosalar olinadi.

Ma'naviy qadriyatlarning roli — Respondentlarning 72% i harbiy bilimga bo'lgan munosabatini vatanparvarlik, fidoyilik va milliy g'urur kabi ma'naviy qadriyatlar bilan bog'laydi. Ushbu omillar yoshlarning harbiy kasbga qiziqishini oshiradi.

Ijtimoiy muhitning ta'siri — Oila, maktab va do'stlar doirasi yoshlarning harbiy bilimga yo'naltirilishida katta rol o'ynaydi. So'rovda qatnashganlarning 65% i ijtimoiy muhit ta'sirini sezilarli deb hisoblaydi.

Falsafiy dunyoqarashning ahamiyati — Tadqiqot ko'rsatdiki, yoshlarning falsafiy dunyoqarashi ularning harbiy bilimga bo'lgan munosabatini yanada mustahkamlaydi. Falsafiy tamoyillarga ega bo'lgan yoshlar harbiy kasbga ongli ravishda yondashadi.

Motivatsiya va qiziqish darajasi — G'oyaviy-ma'naviy va falsafiy ta'limning samaradorligi yoshlarning harbiy bilimga bo'lgan motivatsiyasini oshirganligi kuzatildi. Bu esa ularning harbiy faoliyatga tayyorgarlik darajasini yaxshilaydi.

Ta'lim va tarbiya tizimida yangiliklar zarurati — Tadqiqot yoshlarni harbiy bilimga samarali yo'naltirish uchun pedagogik va ma'naviy strategiyalarni yangilash va takomillashtirish zaruratini ko'rsatdi.

MUHOKAMA

Tadqiqot natijalari yoshlarni harbiy bilimga yo'naltirish jarayonida g'oyaviy-ma'naviy va falsafiy omillarning muhimligini tasdiqladi. Ma'naviy qadriyatlar, ayniqsa vatanparvarlik va milliy g'urur, yoshlarning harbiy kasbga bo'lgan ijobiy munosabatini shakllantirishda markaziy rol o'ynaydi. Bu natija Karimov (2018) va Abdullayev (2020) ishlaridagi fikrlarni tasdiqlaydi, ular ham harbiy tarbiya jarayonida ma'naviy-axloqiy omillarning ahamiyatini ta'kidlagan.

Ijtimoiy muhit — oila, ta'lim muassasalari va do'stlar guruhi — yoshlarning harbiy bilimga qiziqishi va kasbiy tanloviga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Bu borada, ayniqsa ota-ona va murabbiylarning roli katta ekanligi aniqlanib, yoshlarni harbiy kasbga jalb qilishda ularning yondashuvi muhim ekanligi ko'rsatildi. Shuningdek, Smith (2020) ta'kidlaganidek, falsafiy dunyoqarash yoshlarning axloqiy tayyorgarligini mustahkamlaydi va harbiy bilimga nisbatan ongli yondashuvni shakllantiradi.

Yoshlarning motivatsiyasi va qiziqish darajasi o'rganilganda, g'oyaviy-ma'naviy va falsafiy yondashuvlarning ta'lim tizimida joriy etilishi ularning harbiy bilimga bo'lgan munosabatini ijobiy o'zgartirganligi aniqlanadi. Bu natija harbiy

ta'lim va tarbiya sohasida yangi pedagogik strategiyalarni ishlab chiqish zaruratini ko'rsatadi.

Biroq, tadqiqotda aniqlangan ba'zi cheklovlar mavjud. Masalan, ijtimoiy muhitning ta'siri mintaqaviy va madaniy farqlarga bog'liq bo'lishi mumkin, shuningdek, yoshlarning individual falsafiy qarashlari va ma'naviy qadriyatlari o'zgaruvchan bo'lishi ehtimoli mavjud. Shu sababli, kelgusida mavzuni yanada kengroq va ko'proq hududlarni qamrab olgan holda o'rganish muhimdir.

Umuman olganda, g'oyaviy-ma'naviy va falsafiy omillar yoshlarni harbiy bilimga yo'naltirishda muhim vosita bo'lib, ularni yanada samarali va ongli ravishda harbiy kasbga jalb qilish uchun asos bo'lib xizmat qiladi. Bu borada davlat siyosati va ta'lim dasturlarida ushbu omillarni hisobga olish zarur.

XULOSA

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, yoshlarni harbiy bilimga yo'naltirish jarayonida g'oyaviy-ma'naviy va falsafiy omillar muhim ahamiyat kasb etadi. Vatanparvarlik, fidoyilik, milliy g'urur kabi ma'naviy qadriyatlar yoshlarning harbiy kasbga bo'lgan munosabatini shakllantirishda markaziy rol o'ynaydi. Shuningdek, ijtimoiy muhitning – oila, ta'lim muassasalari va jamiyatning – ta'siri yoshlarning harbiy bilimga qiziqishi va kasbiy tanloviga sezilarli darajada ta'sir ko'rsatadi.

Falsafiy dunyoqarash yoshlarning axloqiy tayyorgarligini mustahkamlab, harbiy bilimga ongli va maqsadli yondashuvni rivojlantirishga xizmat qiladi. Tadqiqot yoshlarni harbiy bilimga yo'naltirishda pedagogik va ma'naviy strategiyalarni takomillashtirish zaruratini aniq ko'rsatdi.

Shu asosda, mamlakatimizda yoshlarni harbiy bilimga samarali yo'naltirish uchun g'oyaviy-ma'naviy va falsafiy asoslarni mustahkamlovchi yangi yondashuvlarni joriy etish zarur. Bu esa milliy xavfsizlikni mustahkamlash va yosh avlodni yurtparvar, mas'uliyatli fuqarolar sifatida tarbiyalashda muhim ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abdullayev, O. (2020). *Yoshlarni harbiy kasblarga yo'naltirishda ijtimoiy-madaniy omillar*. Toshkent: O'zbekiston Milliy Universiteti Nashriyoti.
2. Karimov, M. (2018). *Harbiy tarbiya va g'oyaviy-ma'naviy qadriyatlar*. Toshkent: Harbiy Akademiya Nashriyoti.
3. Rahmonova, D. (2021). *Pedagogik texnologiyalar va yoshlarni harbiy bilimga yo'naltirish*. *Pedagogika jurnal*, 4(12), 45-53.

4. Smith, J. (2020). *Philosophical foundations of military ethics and identity*. Journal of Military Studies, 15(3), 112-130.
5. Toshkent shahridagi harbiy ta'lim muassasalari statistik hisobotlari (2022). Toshkent: O'zbekiston Mudofaa Vazirligi.
6. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti qarori. (2019). *Milliy xavfsizlik va yoshlar siyosati*. Toshkent.
7. Islomova, N. (2019). *Yoshlar tarbiyasida ma'naviy qadriyatlarning o'rni*. Ijtimoiy fanlar va ma'naviyat, 2(7), 23-30.